

YARGITAY

10. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2015/22814
Karar No.	2016/2712
Tarihi:	08.03.2016

<u>İlgili Kanun / Madde</u>
506 S. SSK. /10,26

- **FAALİYET ALANI YAPI İŞİ OLAN YAPI KOOPERATİFİNİN ASIL İŞVEREN OLARAK KABUL EDİLMESİNİN GEREKMEŞİ**
- **RÜCUAN TAZMİNAT**

ÖZETİ Yapı kooperatifi olarak kurulan ve faaliyet alanı yapı işleri olan davalılardan Konut Yapı Kooperatifi'nin, yaptırdığı inşaat işi nedeniyle asıl işveren olduğuna ilişkin Mahkemenin kabulü yerinde ise de, anılan davalının asıl işveren olduğu gözetilerek, yeniden alınacak kusur raporu ile, kusur oran ve aidiyeti belirlenip, sonucuna göre karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

İşverenin, 506 sayılı Yasanın 10. maddesine dayalı tazmin sorumluluğunun sınırlarının belirlenmesi konusuna çözüm getiren, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 15.03.1995 T., 1994/800 E., 1995/166 K. sayılı ilamında "...Hal böyle olunca mahkemece yapılacak iş, hak sahiplerinin işverenden isteyebileceği tazminat (tavan) miktarını önce kusur durumunu hiç gözetmeksizin belirlemek ve belirlenen tazminat miktarını geçmemek üzere davalının olaydaki kusursuzluğu dikkate alınarak Borçlar Kanununun 43 ve 44. maddeleri uygulanarak varılacak sonuç uyarınca rücu alacağına hükmetme..." gereği

öngörölmüş olup; işverenin sorumluluk sınırlarının belirlenmesinde, kendisinin kusurlu olup olmaması etkili bulunmakta, işverenin kusursuz bulunduğu durumlarda, ilk peşin sermaye değerli gelir miktarı olarak ortaya çıkan tazminat tavanından, Borçlar Kanunu'nun 43 ve 44. maddeleri uyarınca, % 50'den aşağı olmamak üzere indirim yapılarak, işverenin sorumlu olduğu tazminat tutarının belirlenmesi gerekmektedir.

İşverenin, 506 sayılı Kanununun 26. maddesi yanında 10. maddesi uyarınca da sorumlu tutulması gerektiğinin tespiti halinde ise, işverenin %100 kusurlu olduğu kabul edilerek, hesaplanacak maddi tazminat miktarından, Borçlar Kanununun 43 ve 44. maddeleri uyarınca sigortalının kusurunun %50'sinden az olmamak üzere hakkaniyet indirimi yapılarak, varılacak sonuca göre karar verilmesi gerekir.

Dava geçirdiği iş kazası sonucu sürekli iş göremez duruma gelen sigortalıya bağlanan peşin sermaye değerli gelir ile yapılan yardımların davalılardan teselsülen tahsili istemine ilişkindir.

Mahkemece, ilamında belirtilen gerekçelerle davanın kabulüne karar verilmiştir. Hükmün, davacı Kurum vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

1)5510 sayılı Yasanın 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 21. maddesindeki, "İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir." düzenlemesi getirilmiş ise de, söz konusu düzenlemenin anılan kanunda, yürürlüğü öncesinde gerçekleşen olaylardan kaynaklanan rücu tazminat davalarında uygulanmasına olanak veren bir düzenleme bulunmadığı ve genel olarak Kanunların geriye yürümemesi (geçmişe etkili olmaması) kuralı gereğince, davanın yasal dayanağı 506 sayılı Kanunun 9,10, 26 ve 87. maddeleridir.

Somut olay incelendiğinde; Konut Yapı Kooperatifi tarafından yüklenici.....'e yaptırılan inşaatta elektrik tesisat işçisi olarak çalışan sigortalı kablo çekerken dengesini kaybetmesi sonucu 4. kat aydınlatma boşluğuna düşerek yaralanmıştır. Hükme dayanak alınan kusur tespitine ilişkin rapor incelendiğinde; meydana gelen iş kazasında, davalı.....'nin % 70, sigortalının % 30 oranında kusurlu olduğunun belirtildiği, Mahkemece; işin tamamının devredildiğine ilişkin belge ve kayıtlar ibraz edilmediğinden'ye atfedilen kusur oranından kooperatifin de müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu kabul edilmiştir. Yapı kooperatifi olarak kurulan ve faaliyet alanı yapı işleri olan davalılardan Konut Yapı Kooperatifi'nin, yaptırdığı inşaat işi nedeniyle asıl işveren olduğuna ilişkin Mahkemenin kabulü yerinde ise de, anılan davalının asıl işveren olduğu gözetilerek, yeniden alınacak kusur raporu ile, kusur oran ve aidiyeti belirlenip, sonucuna göre karar

verilmesi gerektiğinin gözetilmemiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir. 2) Davacı Kurum, işveren yönünden 506 sayılı Kanunun 10. maddesi uyarınca istemde bulunduğu halde, 10. maddenin uygulama şartlarının oluşup oluşmadığı araştırılmamıştır. Bilindiği üzere 506 sayılı Yasa'nın 87. maddesinde, " ..bu kanunun işverene yüklediği ödevlerden aracı olan 3. kişi ile birlikte asıl işveren de sorumludur." hükmü öngörülmüş olup, 10. maddenin şartlarının bulunması halinde asıl işverenin de bu maddeye göre sorumlu olduğu gözetilmelidir.

İş kazasının vuku bulduğu tarihte yürürlükte bulunan 506 sayılı Yasanın 9. maddesi ile, "İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleri ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır." hükmü getirilmiş, anılan Yasanın 10. maddesinde de, "Sigortalı çalıştırmaya başlandığının süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığı Kurumca tespit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırmaya başlandığı Kuruma bildirilmiş veya bu husus Kurumca tespit edilmiş olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde Kuruma bildirilmeyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Ancak, yukarıdaki fıkralarda belirtilen sigorta olayları için Kurumca yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri tutarı, 26 ncı maddede yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, işverene ayrıca ödettirilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Eldeki davada, 31.05.2007 tarihli SGK Teftiş Kurulu Başkanlığı Raporu ve ekinde yer alan işe giriş bildirgesine göre; kazalıya ait 05.09.2006 tarihli işe giriş bildirgesinin 04.10.2006 tarihinde Kuruma verildiği anlaşılmalı birlikte, Mahkemece bu hususta değerlendirme yapılmamıştır. Mahkemece kazalıya ait işe giriş bildirgesinin Kuruma verildiği tarih Kurumdan da sorularak araştırılmalı (evrak aslı), sonucuna göre 10. madde şartlarının oluşup oluşmadığı irdelenmelidir.

Davali işverenin 506 sayılı Kanunun 10. maddesine göre sorumluluğu; kusursuzluk ilkesine dayanır. İş kazasında işverenin hiç kusuru olmasa bile, şayet sigortalının işe girişi süresinde Kuruma bildirilmemişse, Kurumca yapılan sosyal sigorta yardımlarından 10. maddeye göre sorumlu tutulması gerekir.

İşverenin, 506 sayılı Yasanın 10. maddesine dayalı tazmin sorumluluğunun sınırlarının belirlenmesi konusuna çözüm getiren, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 15.03.1995 T., 1994/800 E., 1995/166 K. sayılı ilamında "...Hal böyle olunca mahkemece yapılacak iş, hak sahiplerinin işverenden isteyebileceği tazminat (tavan) miktarını önce kusur durumunu hiç gözetmeksizin belirlemek ve belirlenen tazminat miktarını geçmemek üzere davalının olaydaki kusursuzluğu dikkate alınarak Borçlar Kanununun 43 ve 44. maddeleri uygulanarak varılacak sonuç uyarınca rücu alacağına hükmetme..." gereği öngörülmüş olup; işverenin sorumluluk sınırlarının belirlenmesinde, kendisinin kusurlu olup olmaması etkili bulunmakta, işverenin kusursuz bulunduğu durumlarda, ilk peşin sermaye değerli gelir miktarı olarak ortaya çıkan tazminat tavanından, Borçlar Kanunu'nun 43 ve 44. maddeleri uyarınca, % 50'den aşağı olmamak üzere indirim yapılarak, işverenin sorumlu olduğu tazminat tutarının belirlenmesi gerekmektedir.

İşverenin, 506 sayılı Kanunun 26. maddesi yanında 10. maddesi uyarınca da sorumlu tutulması gerektiğinin tespiti halinde ise, işverenin %100 kusurlu olduğu kabul edilerek, hesaplanacak maddi tazminat miktarından, Borçlar Kanununun 43 ve 44. maddeleri uyarınca sigortalının kusurunun %50'sinden az olmamak üzere hakkaniyet indirimi yapılarak, varılacak sonuca göre karar verilmesi gerekir.

Mahkemece, açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında, 506 sayılı Yasanın 9 ve 10. maddeleri kapsamında, işverenin sorumluluğu irdelenmeksizin yazılı şekilde hüküm

kurulması isabetsizdir.

O halde, davacı Kurum vekillerinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, 08.03.2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.